

6.5.2015

Dnro 72/53/2014

Puolustusministeriö
Puolustusvoimat

Puolustusvoimien tilintarkastuskertomus vuodelta 2014

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa Puolustusvoimien tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2014 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä puolustusministeriölle että Puolustusvoimille.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti, ja se on kohdistunut valtion talousarviosta annetun asetuksen 63 §:n tarkoittamaan tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja tulokellisuuden laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja Pontus Londen, johtava tilintarkastaja Petri Nurmi sekä johtava tilintarkastaja, JHTT Jani Leinonen, ja sitä ovat valvoneet JHTT Erkki Pitkänen (13.3.2015 asti) ja tilintarkastusjohtaja, JHTT Väinö Viherkoski (14.3.2015 lähtien).

Tilinpäätös

Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Puolustusvoimat on talousarvion ja valtion talousarviosta annetun lain 10 §:n vastaisesti käyttänyt momentilla 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat) sellaista aikaisemman vuoden talousarvioon sisällynyttä valtuutta, joka ei ole vuoden 2013 tilinpäätöksen mukaan ollut uusittavissa. Menettely on tosiasiaassa merkinnyt vuoden 2014 talousarviossa myönnetyn vastaavan valtuuden ylittämistä 2,2 miljoonalla eurolla. Talousarvion toteutumalaskelman tiedot edelliseltä vuodelta siirtyneistä valtuuksista, aikaisempina vuosina käytetyistä valtuuksista sekä valtuuden käytöstä aiheutuvista menoista sisältävät virheitä. Koska tiedot vuonna 2015 uusittavissa olevista valtuuksista on esitetty liian suurina, ei tietoja vuonna 2015 käytettävissä olevien valtuuksien määrästä voida pitää luotettavina.

Tilinpäätöslaskelmat on muilta osin laadittu säännösten mukaisesti.

Tarkastuksen perusteella todetaan kuitenkin, että vaihto-omaisuuden arvostamiseen liittyy käytetystä omaisuuden määrittelytavasta johtuen arviolta noin 60 miljoonan euron yliarvostus. Mikäli käyttö- ja vaihto-omaisuus arvostettaisiin kuten muu valtion käyttö- ja vaihto-omaisuus, olisi vaihto-omaisuuden arvo arviolta 2 392,5 miljoonaa euroa. Asiaa on käsitelty tarkastusviraston antamassa kertomuksessa Puolustusministeriön hallinnonalan ohjausjärjestelmä (223/2011).

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla.

Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti.

Tuloksellisuuden kuvaus

Toiminnallista tehokkuutta koskevien tietojen sisältöä ja esittämistapaa ja niiden perustana olevaa laskentatoimintaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältääkö tuloksellisuuden kuvaus olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot.

Toiminnallista tehokkuutta koskevana tietona on esitetty maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmat ja kustannuslaskentaan perustuvia tietoja tulosalueittain sekä muutamia tuottavuutta kuvaavia tunnuslukuja.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 13,5 miljoonaa euroa ja maksullisen toiminnan hintatuki 0,2 miljoonaa euroa.

Koska toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyihin tietoihin sisältyy erityisesti työajan kohdentamisesta aiheutuvaa olennaista arvionvaraisuutta, ei toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjä tietoja voida pitää oikeina ja riittävinä.

Sisäinen valvonta

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyseissä ja tarkastettu kirjanpidon, valtuus seurannan ja tuloksellisuuden laskentatoimen tarkastuksen yhteydessä sekä maksulliseen toimintaan (liiketaloudelliset suoritteet) ja asiantuntijapalveluiden hankintoihin kohdistuneissa laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksissa.

Kirjanpidon tarkastuksessa on todettu puutteita vaihto-omaisuuden arvostusperiaatteissa sekä useaan tase-erään liittyviä olennaisia selvittämättömiä eriä, joiden johdosta Puolustusvoimien on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämisessä ja vuosituloksen esittämisessä on tullut esiin työkuksannusten kohdentamiseen liittyviä puutteita. Puolustusvoimien tulee jatkaa tuloksellisuuden laskentatoimensa kehittämistä, jotta se voi tuottaa valtion talousarviosta annetun asetuksen 55 §:n edellyttämät tiedot.

Valtuus seurannan järjestämisessä ja hoitamisessa tullut esiin puutteita, joiden johdosta Puolustusvoimien tulee ryhtyä toimenpiteisiin niin, että seuranta järjestetään valtion talousarviosta annetun lain 15 §:n edellyttämällä tavalla.

Maksullisen toiminnan laillisuus- ja asianmukaisuustarkastuksessa tuli esiin tulojen hyväksymiseen ja työajanseurantaan liittyviä puutteita, joiden johdosta Puolustusvoimien on syytä ryhtyä toimenpiteisiin.

Talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattaminen

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuun ottamatta valtuuksien ylittämistä valtion talousarviosta annetun lain 10 §:n vastaisesti momentilla 27.10.18 (Puolustusmateriaalihankinnat, 2,2 miljoonaa euroa), valtuuksien käytön seurannan järjestämistä valtion talousarviosta annetun lain 15 §:n edellyttämällä tavalla sekä maksullisen toiminnan kannattavuuden seurantaan, vuosituloksen esittämistä ja tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämistä valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n tarkoittamalla tavalla.

Ilmoitusvelvollisuus valtiontalouden tarkastusvirastolle

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen Puolustusvoimien tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 14.8.2015 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt valtuuden käytön seurannan järjestämiseksi valtion talousarviosta annetun lain 15 §:n ja tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämiseksi valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n tarkoittamalla tavalla sekä vuoden 2014 tilinpäätöksen mukaan uusittavissa olevan valtuuden määrän varmistamiseksi.

Ylijohtaja

Marjatta Kimmonen

Johtava tilintarkastaja

Pontus Londen

TIEDOKSI

Eduskunnan tarkastusvaliokunta
Valtiovarainministeriö
Valtiovarain controller -toiminto
Puolustusministeriön kirjaamo
Puolustusministeriön kansliapäällikkö
Puolustusvoimien komentaja
Valtiokonttori